

Olje og Energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Haugesund den 4. april 2013

HAVVIND - STRATEGISK KONSEKVENsutREDNING – høringsuttalelse

Haugaland Vekst IKS er et næringsutviklingselskap for kommunene Haugesund, Tysvær, Sveio, Bokn og Utsira. Selskapet arbeider for optimale forhold for næringsutvikling i kommunene og regionen. For mer informasjon, se www.haugaland-vekst.no.

Bakgrunn

Rogaland er det tyngste energifylket i Norge, og er sentrum for olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel. Olje og gass vil være viktig for Rogaland og Norge i lang tid framover. Samtidig er det nødvendig å ha en langsiktig tilnærming til økt energiproduksjon med lavere klimagassutslipp. Energiproduksjon utenfor kysten av Rogaland er en meget aktuell problemstilling. Her er ideelle vindforhold, tilknytning til store magasinkraftverk og mulighet for direkte eksport til Nord-Europa.

Havvind er et viktig element for å nå Rogalands langsiktige mål om fornybar energiproduksjon og kutt i klimagasser.

Rapporten «*Havvind – forslag til utredningsområder*» identifiserte totalt 15 egnede arealer for havbasert vindkraft. Områdene er vurdert i henhold til ressursgrunnlag, i tillegg til hensyn til andre viktige sektorielle interesser. Ett av disse områdene er i geografisk nærhet til Haugalandet; Utsira Nord.

Fornybar energi til havs er per i dag en marginal sektor i Norge, selv om vi har bedre vindressurser langs kysten enn både Danmark og Tyskland. Det er ingen kommersielle offshore vindparker i drift i Norge i dag. Norske industrimiljøer og energiselskaper deltar imidlertid i utviklingen av offshore vindkraft i utlandet.

Maritime næringer – dominerende i regionen

Teknologioverføring og erfaring fra petroleumssektoren og andre relevante bransjer gir Rogaland et konkurransefortrinn. Aibel som har virksomhet i Haugesund, går foran som et godt eksempel. Med erfaring fra petroleumssektoren har de vunnet en stor kontrakt på bygging av en transformatorstasjon for tyske havvindmøller, DolWin Beta. På Haugalandet og i Sunnhordland er det, i tillegg til Aibel, en sterk maritim leverandørindustri. Denne leverer i stor grad til olje- og gass sektoren, men flere aktører har i tillegg levert til offshore vindindustrien de siste årene. I tillegg har regionen en svært sterk rederinæring som også er svært relevant og allerede har leveranser til offshore vind markedet i Europa. Samlet sysselsatte den maritime næringen mer enn 18.000 på Haugalandet og i Sunnhordland i 2012. Overføringsverdien og erfaringene fra olje- og gass klyngen på

Haugalandet og i Sunnhordland kan få stor betydning i offshore vindmarkedet og verdien øker jo mer offshore vindindustrien beveger seg mot dypere vann.

Bedrifter i Rogaland og Hordaland har fått Arena-status innen offshore vind. Prosjektet Arena Norwegian Offshore Wind er inne i sin andre periode, med støtte fra Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA. Medlemsmassen dekker hele verdikjeden innen fornybar energi til havs. Klyngeprosjektet bidrar til å øke konkurransekräften på Vestlandet for en framtidig utvikling av fornybar energi til havs. NVE peker på at forutsatt at den norske leverandørindustrien har posisjonert seg med på tanke på havvindutbygging, kan en storstilt utbygging av vindkraft til havs i Norge gi betydelige sysselsettings- og verdiskapningseffekter. I dette bildet er det verdt å merke seg at Hywind, verdens første flytende vindturbin og METCentre (Marin energi testsenter) ligger på Haugalandet, 10 km vest for Karmøy og like sør for Utsira. Det vil si i området som Utsira Nord er planlagt.

Utsira Nord

Utsira Nord betegnes i rapporten som et område med svært gode vindressurser, samtidig som de samlede negative konsekvensene vurderes som akseptable. Området egner seg i hovedsak for flytende turbinteknologi og planlagt størrelse er på ca 1000 km².

I følge Multiconsult er potensialet for verdiskapning regionalt beregnet til om lag 23 millioner kroner per MW over vindkraftverkets levetid. Hvis et vindkraftverk på 1000 MW etableres i Utsira Nord er det estimert behov for om lag 80 000 årsverk over en 25-årsperiode. Ca 80% av behovet vil være i byggefasen. For Utsira kommune og Haugalandet vil dette være svært viktige arbeidsplasser. På øya Utsira vil det være naturlig å etablere baser som utgangspunkt for aktiviteten i havet og ikke minst vil det ligge store muligheter for levering av tjenester derfra. I tillegg må en regne med at et slikt anlegg vil styrke reiselivsnæringen på øya både når det gjelder overnatting og annen service. Mulighetene for Utsira vil være svært store, noe politikerne har lagt til rette for både i kommuneplanen og i klima og energiplanen. Slagordet deres er Utsira grønn øy, hele tiden i kombinasjon med produksjon av fornybar energi, miljø og ønsket om å framstå som et utstillingsvindu der alle ser til Utsira og det som skjer der innen miljø og energi. Imidlertid vil utbyggingen og 80000 årsverk over en 25 års periode og 300 i driftsfasen også være svært positivt for næringslivet på Haugalandet som ligger like innenfor Utsira. Både når det gjelder leveranser og sysselsetting.

Geografisk nærhet til Haugalandet

Videre står det at regional verdiskaping og sysselsetting fra utvikling av havvindkraftverk i Utsira Nord vil tilfalle den økonomiske regionen Sunnhordland. Her er det tydelig manglende kunnskap om regionen. Geografisk vil feltet ligge utenfor Haugalandet, men i og med at Haugalandet

og Sunnhordland er naboregioner, med maritime næringer som felles viktige næringer, vil også Sunnhordland få positive effekter av aktiviteten i Utsira Nord. Til informasjon, Haugesund by er regionsenteret for Haugalandet og deler av Sunnhordland.

Kraftkrevende industri og elektrifisering av sokkelen

Regionen har også kraftkrevende industri som kan ha nytte av kraften som blir produsert i et framtidig anlegg, eksempler er Hydro på Karmøy og Sør-Norge Aluminium på Husnes. Det arbeides også med planer om å legge elektrifisering av sokkelen ut fra Haugalandet (Kårstø). Og med Haugaland Næringsparks store, ledige arealer, kan det også bli aktuelt med nye aktører innen kraftkrevende industri. For denne industrien kan Utsira Nord få positiv effekt.

Haugaland Næringspark – store ledige areal

I rapporten står det at det med de nye funnene i Nordsjøbassenget må forventes økt aktivitet i mange år framover mellom feltene og offshorebasene. Haugaland Næringspark/Gismarvik Havn er ikke nevnt blant disse. Næringsområdet har et areal på 5000 dekar, der store deler er ferdig planert, infrastrukturen er på plass og en 110 meter lang dypvannskai er etablert. Ikke minst er store deler av arealet ledig og det er inngått avtale med blant annet Asco Norge AS, et ledende internasjonalt logistikkelskap innen olje- og gass sektoren.

Hywind og METCentre

Utsira nord ligger geografisk nært Hywind utenfor Karmøy, verdens første fullskala flytende vindmølle. Gjennom en kabel fra havmøllen leveres kraft inn på nettet til Haugaland Kraft gjennom et mottakspunkt sør på Karmøy. Det er ledig kapasitet i den etablerte infrastrukturen og det planlegges ytterligere utbygging langs sjøkabelen. Området er velegnet for testing av flytende offshore vind- og bølgekraft grunnet gode dybdeforhold i rimelig nærhet til land. Positivt er det også at prosjektet Hywind en sitter på store mengder informasjon av meteorologisk art som vind- og bølgeforhold i tillegg til en opparbeidet erfaring og kompetanse. Hywind har også produsert svært positive resultater, bedre enn forventet både når det gjelder produksjon og antall timer i drift.

I samme område er også METCentre lokalisert. Marin Energi Testsenter AS (METCentre) ble etablert på Karmøy i 2009. Formålet er å tilby optimale testforhold for marin energiproduksjon, primært bølgekraft og havvindmøller. Samtidig vil senteret gi utviklingskraft til ny teknologi og kommersialiseringen av denne. Rogaland fylkeskommune eier 35,7 % av selskapet. Bakgrunnen for å gå inn på eiersiden var å realisere METCentre som nasjonalt senter for fullskala testing av marin energi. METCentre har et viktig potensial for å bidra til økt forskningsaktivitet og norsk næringsutvikling innen offshore vind. Fullskala testing er viktig for å få fram en teknologi som er robust og tilpasset norske forhold, og for å gi et utgangspunkt for et norsk hjemmemarked for offshore vind. Under høring av havenergiloven var det foreslått et konsesjonssystem med åpning av areal for testing i forkant av

konsesjonssøknader, samt å gi unntak for åpning av areal i særskilte tilfeller. Rogaland fylkeskommune var positiv til at det ble åpnet for slike unntak, for å sikre en rask og smidig myndighetsbehandling for test og pilotanlegg.

Teknologiutvikling og nett

Vi er kjent med at Utsira Nord er et felt med flytende turbiner, noe som krever høy grad av teknologiutvikling og kostnadsreduksjon for å bli lønnsomt. I og med at det for svært mange områder i verden kun er flytende teknologi som er mulig, er det sannsynlig at teknologien vil utvikle seg og med den, kostnadene reduseres framover. Japan er et eksempel på et land som satser og som må finne erstatninger for kjernekraftverkene som mer eller mindre er lagt ned etter ulykken i Fukushima. I og med at Japan for det meste har dybder som kun egner seg for flytende teknologi, har vi tro på at dette setter fart på utviklingen innenfor flytende offshore vindkraftproduksjon.

Ellers må det avklares hvor mye som kan knyttes til kraftsystemet. Utvekslingsmulighetene med utlandet, etterspørsel etter elektrisitet, nettutvikling, utvikling i produksjonssystemer, med mer vil bety noe for dette. Hvor stor mengde uregulert havbasert vindkraftproduksjon som kan knyttes til det norske kraftsystemet vil være avhengig denne utviklingen. I denne sammenheng kommer Utsira Nord bra ut og det er vurdert i rapporten at det er rom for deler av produksjonen allerede nå.

Avslutning

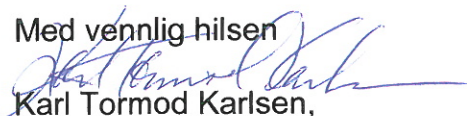
Haugaland Vekst har tro på at forholdene på sikt ligger godt til rette for utbygging av Utsira Nord. Så snart teknologien muliggjør lønnsom produksjon, vil regionens styrke, erfaring og kompetanse innen maritime næringer bidra til oppbygging av en spennende og ny næring i regionen.

Per i dag er det ikke etablert offshore vindparker i Norge, leverandørene mangler et hjemmemarked. De må ut i Europa for å levere sine tjenester med UK og Tyskland som de mest sentrale markedene. En utvikling av vindkraft til havs i Norge vil styrke norske industri- og energimiljøers mulighet til å delta i den utbyggingen som blant annet skjer i mange europeiske land. Det vil også bidra til teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner som er nødvendig for at de norske utredningsområdene skal kunne konkurrere kostnadmessig med øvrige havvindområder i Europa.

Styret i Haugaland Vekst ga sin tilslutning til uttalen i sitt styremøte i dag, den 4. april.

Ta kontakt om dere har spørsmål eller kommentarer!

Med vennlig hilsen

Karl Tormod Karlsen,
Adm direktør